

Radek Kalhous

DIVOČINA

• 12. 1. – 12. 2. 2018 •

Radek Kalhous (1974) fotografuje již třicet let. Na jeho dvanácté narozeniny otec zapomněl, a proto mu narychlo daroval svůj zánovní Zenit TTL. Nechtěně v něm tak nastartoval proces, který trvá dodnes - posedlost fotografií. Od roku 2000 Radek pracuje jako fotoreportér MF Dnes, což pro něj byl po profesní stránce jeden z nejdůležitějších zlomů. Podle jeho slov je tato profese jeden velký fotografický trénink a jedině díky rutině se mohl prokoukat a profotit do svého vlastního stylu. Získal již devět ocenění v prestižní soutěži Czech Press Photo napříč všemi kategoriemi a byl dvakrát nominován jako finalista prestižní soutěže Sony World Photography Awards.

Mnohé fotografie Radka Kalhousa mají prvopočátek právě v novinářské fotografii, jsou ale rozvedeny do větších souborů a rutinní přístup fotoreportéra střídá autorův rukopis. Všechny jeho soubory většinou pracují s běžnými tématy, ale právě autorův pohled z nich dělá fotografie, které diváka přinutí k zamyšlení. Autor se vždy snaží upoutat divákovu pozornost nejen výtvarnou stránkou fotografie, ale i myšlenkou nebo pocitem, které na diváka přenáší. Ať jde o portréty doživotně odsouzených vrahů, noční krajiny nebo fotografie z ulice, Kalhousův pohled tyto fotografie sjednocuje do dráždivého výsledku. Kalhous pravidelně vystavuje v českých i evropských galeriích a kromě práce pro mediální skupinu Mafra také spolupracuje se zahraničními redakcemi Time Magazine nebo Daily Telegraph.

Ocenění

Czech Press Photo 2004 - 1. místo Portrét
Czech Press Photo 2010 - 2. místo Sport
Sony World Photography Awards 2011 - finálové nominace v kategoriích "Art/Culture" a "Sport"
Czech Press Photo 2013 - Nikon Sport Award
Czech Press Photo 2014 - 2.místo Portrét
Czech Press Photo 2014 - čestné uznání Umění a zábava
Czech Press Photo 2015 - 2. místo Příroda a životní prostředí
Czech Press Photo 2015 - čestné uznání Příroda a životní prostředí
Czech Press Photo 2016 - finálová nominace Problémy současné doby
Czech Press Photo 2016 - finálová nominace Příroda a věda

Výstavy

2006 - Galerie U Kotýnků, Přelouč
2008 - Univerzita Lublin, Polsko
2010 - Galerie Újezd, Praha
2010 - Galerie FONS, Pardubice
2010 - Resselovo náměstí, Chrudim
2013 - Museo La Pasión, Valladolid, Španělsko
2013 - Galerie Art, Chrudim
2013 - Palazzo Vernazza Castromediano, Lecce, Itálie
2013 - Maitec Gallery, Arad, Rumunsko
2013 - Galeria sztuki aktualnej, Wrocław, Polsko
2014 - Muzeum barokních soch, Chrudim
2014 - Galerie města Pardubic, Pardubice
2015 - Východočeská galerie, Dům U Jonáše, Pardubice
2016 - Galerie Art, Chrudim
2017 - Czech Photo Centre, Praha

RADEK KALHOUS – DIVOČINA

Radek Kalhous je fotograf profesí, pracuje jako fotoreportér pro MF Dnes. Je však něco víc než profesionál. Dokonce se dá říci, že těžiště jeho fotografické tvorby je hlavně ve volných tématech, která s prací fotoreportéra nesouvisí. Fotografování pro noviny mu ale na druhou stranu přineslo zkušenosti a rutinu, bez kterých by se, jak sám říká, neprokoukal a nepropracoval k vlastnímu stylu.

Fotografie je pro něj především posedlost a věnuje se jí daleko za rámec reportáže. Účastní se soutěží novinářské fotografie Czech Press Photo a již v roce 2004 získal 1. místo v kategorii Portrét. Další umístění následovala v roce 2010 a od roku 2013 se v této soutěži umísťuje pravidelně: Naposledy byl mezi finalisty soutěže v roce 2016 v kategoriích Problémy současné doby a Příroda a věda. Jako jeden z nemnoha českých fotografů spolupracuje se zahraničními redakcemi Time Magazine a Daily Telegraph.

Právě některé z fotografií z cyklu Divočina byly oceněny na Czech Press Photo 2015 a 2016 a publikoval je rovněž časopis FOTO v r. 2017. Celý cyklus je ale vystaven v Galerii FONS poprvé. Přesně řečeno se jedná o cykly dva – DIVOČINA NA DOMA a NUDA V ZOO – vystavené pod společným názvem DIVOČINA.

Fotografie z cyklu NUDA v ZOO vznikaly v zimní sezóně, kdy jsou zoologické zahrady vesměs opuštěné. Radek Kalhous si navíc záměrně vybíral dny, kdy špatné počasí slibovalo, že v zoo nebude skoro nikdo. Fotografie tak v sobě mají melancholii prázdných a opuštěných prostor, obývaných jen zvířecími zajatci. Život bez návštěvníků tu ztratil něco ze svého smyslu a kromě obvyklého vzrušení provázejícího krmení je vyplněn znuřeným někdy až neurotickým přecházením po klecích nebo pospáváním. Některá zvířata jsou však v přítomnosti fotografa ve střehu a působí jako by s nimi dokázal navázat kontakt. Často se dívají přímo na něj a potažmo tedy z fotografií i na nás. To se Radkovi podařilo zachytit velmi sugestivně. Působení na diváka navíc umocňuje barevnost fotografií a jejich obrazová a kompoziční kvalita.

Radek Kalhous svými fotografiemi rozhodně nezamýšlel kritiku nějaké konkrétní zoologické zahrady. Fotografie spíš mohou vést k zamyšlení nad ztrátou svobody nebo o životě v zajetí, i když víme, že mnohá ze zvířat by už v divočině žít ani neuměla. Zároveň se nelze ubránit lehce ironické otázce, zda nedávají i mnozí z nás - **lidí** přednost životu v podobné kleci, ze které se jen bojí vystoupit, i když tu možnost na rozdíl od zvířat dávno dostali?

Záleží jen na představivosti pozorovatele, jak si obrazy bude sám pro sebe interpretovat.

Druhý cyklus DIVOČINA NA DOMA vznikl zcela nezávisle a propojit oba cykly napadlo Radka Kalhouse až dodatečně. Oba výběry se však na výstavě dobře doplňují. DIVOČINA NA DOMA je více než fotografií sbírkou obrázků bizarních loveckých trofejí nebo dadaistickým kabinetem kuriozit. Je více o lidech než o zvířatech, ale lidé ani zvířata na fotografiích nejsou. Místo nich vidíme jen lovecké trofeje naaranžované až v morbidních seskupeních.

Zálibou lovců vždy bylo zdobit si obývaný prostor trofejemi. Tradiční byly parohy, někdy i s preparovanou hlavou zvířete, vycpaný pták usazený na větvi nebo imitující let, jindy v prostoru pohozená kožešina.

Od dřívějších loveckých salonků a zátiší na zámcích se však ta současná odlišují mírou nevkusu a snahou o jakousi novodobou loveckou estetiku. Výsledkem je soubor neuvěřitelných absurdit, kde můžete vidět všechno od stylizované figury jakési oblečené antilopy, přes stříbrně natřené rohy až po toaletní mušli ozdobenou parohy nebo interiér s parožím, který doplňuje figurína Fantomase, jehož přítomnost mezi trofejemi si snad nelze vysvětlit jinak, než že byl uloven také. Na jiné fotografii je hlava bílého třináctáka a v pozadí na obrazovce televize jede, rovněž na jelenu, Cipísek s Mankou. Mezi trofejemi nemohou samozřejmě chybět ani zlaté poháry získané nejspíš ve střelecké soutěži.

O estetice a kvalitě zpracování trofejí jsou současní lovci nevyvratitelně přesvědčeni, a pokud chtěl Radek Kalhous fotografovat, musel na tuto hru přistoupit. Vznikl tak cyklus fotografií, který **ne**prezentuje lovecké úspěchy, jak zamýšleli jejich aktéři, za to však charakterizuje ve větší syrovosti jejich skutečný vztah k přírodě.

Jan Adamec

Rozhovor s Radkem Kalhousem pro Galerii FONS

Některé tvoje fotografie z cyklu Divočina byly oceněny na Czech Press Photo 2015 a 2016 a publikoval je také časopis FOTO 31/2017. Samostatně je ale cyklus vystaven poprvé v Galerii FONS. Přesně řečeno na výstavě jsou vlastně cykly dva: NUDA V ZOO a DIVOČINA NA DOMA. Umožnil ti prostor galerie udělat výstavu podle tvých představ?

Ano, je to krásný prostor a výstavní plocha kapacitně přesně sedí k počtu fotografií, které bych chtěl vystavit.

Pokud si vzpomínám, začal jsi nejdříve fotografovat bizarní „lovecká zátiší“, kterými někteří lidé prezentují své lovecké úspěchy, ty však bezděčně vyjadřují jejich skutečný vztah k přírodě. Fotografie tohoto typu jsou také něco jako lov. Musel jsi především trpělivě hledat, ne? A kdy jsi vycítil, že to je nosné téma pro celý cyklus?

Jak už to u mě bývá, fotografuji a sbírám jednotlivosti. Pečlivě je archivuji a vím o nich. Potom už stačí jen další impuls, nová fotografie nebo nápad, myšlenka, situace a vše se mi propojí a začnu systematicky fotografovat dané téma. V případě série Divočina, jsem začal právě dvěma fotografiemi trofejí, které mě, když jsem je viděl vedle sebe, přivedly k myšlence začít fotografovat tato bizarní zátiší. Kromě toho, že jsem dal výzvu na sociální síť a kamarádi mi začali doporučovat místa, kde tahle zátiší najdu, spustil se ve mně proces obsese daným tématem a štěstí na nalézání trofejí bylo najednou daleko větší. Mimo jiné jsem si při fotografování také dost uvědomoval, jak hodně nás tyto morbidní dekorace obklopují a my je přitom už téměř nevnímáme. To se stalo další nosnou myšlenkou celého projektu.

Námětem fotografií cyklu Nuda v ZOO jsou oproti Divočině na doma, živá zvířata chovaná v zoologických zahradách. Atraktivních fotek zvířat z divočiny je nepřeborné množství. Ty jsi ale našel jinou výpověď o jejich podivném soužitím s lidmi. Výstava nakonec dostala i název Divočina, ve kterém se skrývá ironie. Co tě přivedlo k tomu fotografovat život v ZOO jinak, než ho vidí návštěvníci?

To, jak vidí návštěvníci zvířata v ZOO je zcela subjektivní pocit. Každý atmosféru ZOO může vnímat jinak. Já jsem tam byl na konci návštěvnické sezóny někdy v září s rodinou a melancholie spojená i s nepříliš dobrým počasím na mě padla jako deka. Tím pádem jsem asi koukal jinýma očima než běžný návštěvník. Ten pocit byl tak intenzivní, že jsem se rozhodl ho využít a vnést do celého cyklu. Jezdil jsem tedy celou zimu do českých ZOO, většinou jako jediný návštěvník. Musím říct, že jsem si pravděpodobně vybral svou životní porci melancholie.

Budeš v tomto cyklu pokračovat nebo jej považuješ za dostatečně vypovídající a pro tebe tedy za uzavřený?

V podstatě jsem byl rád, že začíná jaro a i ZOO se probouzí. Pokud si uvědomíte, že jsem během zimy najezdil několik tisíc kilometrů, záměrně ve špatném počasí, abych zvýšil pravděpodobnost, že v ZOO budu jediný návštěvník, je jen otázka času, kdy energie dojde. Mně tedy došla až na jaře. Zároveň jsem ale cítil, že fotografií není tolik, abych z nich postavil výstavu nebo knihu, což je můj limit. Moc nerozumím tomu, že jsem celou dobu netušil, že se trofeje a zoo k sobě vlastně tak hodí. Každý ten soubor přinesl něco vlastního, trofeje tu bizarnost a tragikomiku a zoo zase melancholii a lehkou depresi. Nakonec se mi tato esence moc líbila a celý soubor pěkně uzavřela.